

RODOLJUB.

Glasiló „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Národní Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

22. števí.

V Ljubljani, dne 16. novembra 1895.

V. leto.

Rojaki!

Odkar imamo ustavno življenje, niste še stopali na volišče v tako žalostnih razmerah. Pač so bili v ti vojvodini ob volitvah že hudi boji, ali skoraj vsikdar borila se je pri njih združena narodna stranka z nasprotnikom, ki se je z vso silo upiral proti veljavi našega jezika in proti opravičenim vplivom naše narodnosti.

Letos je drugače! Mogočni vplivi, ki so znani vsakomur mej nami, razcepili so narodno stranko do dobrega, in boj se je vnel ne toliko za narodnost, kakor za duševno svobodo, koje mora vsak narod vsaj nekoliko deležen biti, če hoče napredovati.

Letošnji volilni boj je torej prvi, v katerem se slovenskemu narodu na Kranjskem ne bode boriti proti nemški pohlepnosti, temveč proti lastnim bratom, ki nam kujejo verige tlačanstva jednemu samemu stanu.

Da je temu tako, v tem zadeva odgovornost one, ki so pod pretvezo, da je v ti katoliški veri od nekđaj zvesto udani vojvodini — vera v nevarnosti, izza mej z lahkomišljeno in brezvestno roko pritirali načela, kojih se vsak olikan narod sramuje! Zategadelj se narodni stranki ni treba sramovati boja, in če bi podlegla, lahko si je v svesti, da se je potegovala za pravo in častna načela. Sicer pa ni tako temne noči, da bi za njo zopet ne napočil svitli dan!

Rojaki! Narodna stranka — držeč se na shodih v Ljubljani dne 2. oktobra 1890. l. in 29. novembra 1894. l. sprejetega, leta 1890 tudi po nasprotnikih odobrenega programa — obeta vam pred vsem, da bode odkritosrčna v vsakem ravnanji, ter neutrudljiva v delovanji za dosego časnih in duševnih vzorov našega naroda. Zvesto hoče torej varovati pravice slovenskega jezika in prizadevala si bode, da se iste na vsakem polju javne uprave razširjajo.

Vselej in povsod pa bode narodna stranka branila in ščitila tisto modro svobodo duha, brez koje slikani narodi nikdar in nikjer shajati ne morejo!

Kakor doslej bode se narodna stranka tudi v bodoče trudila v prvi vrsti, da se povzdigne narodno gospodarstvo, in da se pred vsem branijo zahteve našega kmetskega stanu, ki je po pomenu in številu prvi v vojvodini.

Pomen in veljavo kmetskega stanu narodna stranka rada priznava, da si ostro obsoja hujskanje nasprotne stranke, s kojimi se v novejših dōbah ščuje slovenski kmet proti slovenskemu meščanu. Uravnave vodā in vodovodov, v kolikor se jih je dosedaj napravilo ali napraviti zagotovilo, so delo naše stranke. Dobro vedoč, kolikega pomena so te vrste naprave za zdravstvo in za narodno gospodarstvo, hoče naša stranka tudi v bodoče delati na to, da se vodam odkazejo primerni odtoki, tako, da se onemogočijo poplave, in da se krajem preskrbi dobra pitna voda, koji je sedaj še pogrešajo.

Najvažnejši pogoj za povzdigo narodnega gospodarstva so dobra občila. Zato se bode narodna stranka z vso močjo trudila, da se kolikor mogoče kmalu gradé najnujnejše ceste, in najpotrebnejše železnice, in da se kraji, mimo kojih bode železnica vodila, zvežejo z isto po dobrih, dovoznih cestah.

Ker se bode deželna uprava težko dala tako utesniti, da bi se brez škode za deželo zmanjšala bremena, koje nosijo davkoplačevalci za njo, prizadevala si bode narodna stranka, pridobiti ravnotežje v deželnem proračunu s tem, da bode z vso silo delovala za ustanovljanje obrtniških zavodov, pri katerih bi zaslužek imele domače delavske sile in s pomočjo kojih bi se v denar spravili domači pridelki. Istotako pa se hoče vselej potegovati tudi za koristi obrtnikov, kojim je v današnjih trdih časih jako težko živeti. Naša stranka imela bo skrb, da se povzdigne šolstvo, posebno tudi gledé na potrebe naših obrtnikov, katerim je pridobiti primerne strokovne šole.

Naša stranka skrbela bode tudi, da se kmetovalcu in obrtniku pridobi ceni kredit. Vsaj je ona z ustanovitvijo tako mnogoštevilnih posojilnic sijajno dokazala, da vé prav ceniti to stran narodnega gospodarstva.

Vsak, kdor dobro misli z našim narodom, vsak, komur je pri srcu napredek lepe naše vojvodine, stopi naj torej pod našo zastavo!

V Ljubljani, dné 14. novembra 1895.

Za izvršilni odbor narodne stranke: **dr. vitez Bleiweis-Trsteniški.**

Narodna stranka priporoča pri volitvah poslancev iz kmetskih občin te-le kandidate:

- I. Za okraja Kamnik-Brdo: g. **Jankota Krsnika**, župana in grajščaka na Brdu pri Lukovici.
- II. Za okraje Postojina-Logatec-Senožeče-Lož-Bistrica-Cerknica: g. **Josipa Deklevo**, posestnika v Postojini in g. **Frana Arkota**, posestnika v Postojini.
- III. Za okraja Vipava-Idrija: g. **Ivana Božiča**, posestnika v Podragi.
- IV. Za okraje Trebnje-Zatičina-Žužemberk-Mokronog-Litija-Radeče: g. **Luko Svetca**, notarja in posestnika v Litiji in g. **Ljudevita Koračina**, posestnika na Mirni.
- V. Za okraje Kočevje-Ribnica-Velike Lašče: g. **Frana Višnikarja**, c. kr. okrajnega sodnika v Ribnici.
- VI. Za okraja Črnomelj-Metlika: g. **Riharda Dolenca**, vodjo dež. kmetijske šole na Grmu pri Novem Mestu.

Našim volilnim možem v preudarek!

Z Dolenjskega.

Kranjski deželni zbor obstoji iz 37 poslancev, 10 poslancev volijo grajščine, 10 mesta, trgi in trgovstvo, 16 kmetje, škof v Ljubljani pa zastopa duhovenstvo. Postava je tedaj razdelila zastopstvo tako, da ima škof duhovnike, 10 grajščakov koristi veleposestev (grajščin), 10 poslancev mestne in trgovske in 16 koristi kmetškega prebivalstva v deželnem zboru zastopati. Kranjska je kmetijska dežela. 10 poslancev veleposestva in 16 kmet. skih občin tvori lepo število 26 poslancev, ki bi imeli v prvi vrsti koristi kmetijstva varovati. Teh 26 ima pravo v deželnem zboru; kakor teh 26 poslancev hoče, tako se mora v deželi gospodariti, ker 26 glasov je več, ko ostalih 11.

Če pogledamo nazaj v minole čase, vidimo, da grajščak ne voli rad družega, ko grajščaka za poslanca, nikdar pa ne vidimo, da bi meščan volil kmeta za svojega zastopnika v deželnem zboru in le redkokrat vidimo, da kmet. občine, t. j. kmet. prebivalstvo zastopa kmet. Kmete zastopajo navadno meščanski ljudje. Mej 16 kmet. poslanci sta komaj dva ali trije kmetje najti, druga mesta kmet. občin zasedajo pa mestni ljudje ali duhovniki.

Če hočem konja kupiti, kateri mi bo služil za namenjeno rabo, moram, če sam ne vem, kak mora konj biti, da ne bo imel sto napak, zvedenca dobiti, ki mi bode pomagal konja kupiti. Ravno tako je, če hočem kravo kupiti. Če hočem čevlje imeti, se moram zateči k čevljarju. To vse je jasno. Kdor hoče o kaki stvari soditi in tako sodbo oddati, da bo kaj vredna, mora stvar, o kateri sodi, dobro poznati. Kmetijstvo ni navadna stvar, nauk o kmetijstvu je težak. Ne rečem, da se mej meščani, če imajo isti dosti zemljišč in jih sami obdelujejo, najdejo dobri kmetovalci, ali redki so, celó redki pa so oni, ki življenje na kmetih dobro poznajo, ker življenje v mestih je drugačno, kakor ono na kmetih. Treba je

pa tudi, da tisti, ki o kmetijstvu govoriti hoče, vé tudi življenje kmetovo soditi, kakor se mej štirimi stenami odpletava.

Vi, volilni možje na Kranjskem, imate voliti 16 poslancev, da Vaše kmet. koristi v deželnem zboru zastopajo. Ker mislite, da bi se jeden od Vas ne mogel mej mestnimi in grajskimi poslanci dobro odgovarjati, jemljete radi po nasvetu drugih poslancev iz farovžev ali mestnih ljudij. Ti so Vaši zvedenci, ki konja ali kravo kupujete za svojo kmet. rabo. — Čudno se Vam to zdi, pa je tako. Kdo pozna bolj, kje vas čevlji tišči, kakor Vi sami, in če hoče župnik ali meščan dobro v kmetijskih stvareh pogoditi jo, mora gledati, kako pametnejši kmet. gospodarji delajo in naj le poskusi Vam v kupčiji kos biti, slabo jo bode skupil.

Pa vendar naj taki ljudje, ki — kakor dosti župnikov — farovška zemljišča v najem dajo in mestni ljudje, ki od Vas skoraj vse kupujejo, kar za živino in svojo jed rabijo, Vaše kmet. koristi v deželnem zboru zastopajo! Da je to nespametno, o tem smo menda vsi jedini. Pa poreče kdo, so taki ljudje po mestih in farovžih, ki so se kmetijstva v šolah in potem doma na svojih kmetijah učili in ki imajo še drugo omiko, katere kmet nima, ker se je premalo šolal: taki so pa vendar dobri za poslance kmetijstva! Zadovoljen sem s tem, ali tirjam od takega človeka, da stvari kmetijstva dobro razume, da je dober strokovnjak, za čevlje čevljar, za kmetijstvo dober ekonom-kmet.

Vzemite dolenjski volilni možje, ki imate 21. novembra Vaše poslance za deželni zbor voliti, rešeto v roke in prerešetujte one može, ki se Vam za Vaše poslanstvo ponujajo od jedne ali druge strani. Pred vsem vrzite Pfeiferja iz Krškega na rešeto. Mečite ga, kakor ga hočete okoli, ostaja Vam zmiraj človek, ki o kmetijstvu nič ne vé, akoravno je imel v 25 letih, v ka-

LISTEK.

Polikuška.

(Povest grofa Leva Tolstega.)

(Dalje.)

XIII.

„Spi li gospa ali ne?“ vprašal je nakrat poleg Aksjutke močan moški glas. Odprla je oči, katere so poprej mižale, in zagledala je pred seboj nekaj, kar se jej je zdelo višje nego krilo, zacvilila je in tekla nazaj, tako da je nje obleka ni mogla dohajati. Z jednim skokom je bila na stopnicah, z drugim pa v sobi za deklet in z divjim krikom skočila je na postelj. Dumjaša, njena teta, in druge deklet so kar od strahu omedlele; niso se še utegnile dobro zavesti, kar so se zaslišali težki, počasni in neodločni koraki v veži in pri durih. Dumjaša je tekla h gospej in spustila obliž na tla; druga hišina se je skrila za obleko, ki je visela na steni, teta, bolj odločna, hotela

je zadržati duri, a kmet je že duri odprl in stopil v sobo. To je bil Dutlov v svojih, čolnom podobnih čevljih. Ne zmeneč se za strah deklet, je iskal z očmi svete podobe, in ko ni našel najmanjše podobice, se je prikrižal pred omaro za čaše, položil kapo na okno in s svojo roko posegel globoko v polkožuh, kot bi se hotel popraskati pod pazduho in izvlekel je pismo s petimi temnorjavimi pečati, izobrazujočim jarbole. Dumjašina teta se je prijala za prsa . . . S težavo je spregovorila.

— Prestrašil si me, Naumič! Spregovoriti ne morem besede. Mislila sem, da me bode konec.

— Kako je mogoče, tako se prestrašiti? reklo je drugo deklet in pogledalo izza obešene obleke.

— Gospa se je tudi prestrašila, rekla je Dumjaša, prišedša skozi duri: „Kaj hodiš gori k nam, ko te nobeden ne kliče? Zares pravi kmet!“

Dutlov se ni opravičil, temveč je le rekel, da hoče videti gospo.

terih je kmete zastopal, lep čas se vsaj malo kmetijstva naučiti.

Ali z lece v cerkvi so Vam povedali, da je mož veren katoličan in da vse stori, kar župniki hočejo. Dobro, ali vkljub temu še ne zna Viljem Pfeifer konja, ne krave sam kupiti in tudi ne izrediti. Pobožen je lahko kdo drugi bolj, ko Viljem Pfeifer; imate jih, ki vsak dan k maši gredó in vsak teden k spovedi. Če je to odločilno pri izberi poslanca, potem Pfeifer lahko vaga nasproti drugim pobožnim ljudem. Če hočete kacega delavca najeti, boste gledali, da bo krepak človek. Vaši poslanci so Vaši delavci. Viljem Pfeifer tudi to ni. Zato ne more ali vsaj silil bi se ne za delo, katero krepkega človeka zahteva.

Vzemite advokata Papeža v Ljubljani, ta se tudi z cerkvenih lec za Vašega poslanca priporoča. Bog vé, če je ta mož že kdaj kmetiski hlev od znotraj videl! To se pravi, Vas, kmetiske volilce za norca imeti, če se Vam taka dva človeka za poslanca ponujeta. Deželni zbor ni za šalo in koristi kmetijstva se ne dajo rešiti s tem, da se kak Viljem Pfeifer ali dr. Papež že z daleč Vašemu župniku ali kapelanu odkrijeta. Povejte, volilci kmetiskih občin, koliko župnikov pa ste že poznali, ki so bili le

malo boljši ali vsaj tako umni kmetovalci, kakor je Vas kateri? Iz farovža nobeden od Vas ne vzame rad hlapca ali dekle, tudi ne kupi rad farovškega živinčeta. Zakaj pa ne? —

Škof ima svoj glas v deželnem zboru in ima tam zastopati koristi svoje in farovžev. Da bo za to dobro skrbel, je gotovo misliti. Sedaj pa še vi pošiljate nekaj duhovnov v zbor, da še ti tudi za farovško kašto skrbijo! — 16, reci šestnajst poslancev imate vi kmetiski volilci v deželni zbor poslati in ne jednega kmeta ali takega, ki kmetijstvo razume ne boste vanj poslali? Pa vedno tarnate, da kmeta vse nazaj stavlja, akoravno kmet za toliko ljudi dela. Kdor sam sebe ne spoštuje, kdor sam ne misli, tega tudi drugi ne bodo čislali in tako ste prav sami krivi, če se v deželnem zboru kranjskem tako maha ali nič o kmetijstvu ne govori. Kdo bo govoril o njem, kdo za kmeta koristi skrbel, če pa od kmetov poslani poslanci ne vedó, kje kmeta čevlji tišči! — Pfeifer in Papež naj govorita o zboljšanju živinoreje na Dolenjskem, o povzdigi prašičje reje, ko pa le vesta, ko meso na mizo skuhanu dobita, če je goveje ali svinsko. Če je pa govednja od bika ali stare krave, pa tudi ne bosta vedela povedati!

Kako delajo klerikalci za volitve?

Če bere človek, kako govoré klerikalni agitatorji na volilnih shodih, kako pišejo klerikalni listi, kako z oklic: zavijajo resnico in sleparijo priprosto in neizkušeno kmetško ljudstvo in to vse pod duhovskim pokroviteljstvom, mora kar strmeti. Kam jadramo?

Oglejmo si, kako rabijo znana agitacijska sredstva: katoličanstvo, liberalizem, zajca, gledališče, bolnišnico, legalizacijo ter slabo deželno gospodarstvo. Čudili se bomo, kako zares predrzno se zanašajo na nevednost in nerazsodnost našega priprostega ljudstva!

Imenujejo sebe in svoje spodrepce prave katoliške može — mi drugi seveda to nismo. Ali ne spominja to

prav živo na farizeja, ki se je bahato postavil na sredo tempelja in molil: „Hvala tebi, Bog, da nisem tak, kakor so drugi ljuťje, posebno oni cestninar tam doli pri vratih!“ Slikajo nas slovenske narodnjake za liberalce in to tiste vrste, ki so pri zadnjih mestnih volitvah na Dunaju propadli in se sedaj vse od njih stran obrača. Pri tem pa modro zamolčé, da so ravno njih klerikalni vodje v državnem zboru z njihovim odobravanjem zvezali se z istimi liberalci v koalicijo in privolili, da se na stran postavijo vsa, od njih toliko povdarjana verska in narodna vprašanja, v tem, ko so se slovenski narodnjaki s temi vojskovali in borili za narodne pravice neprestano do današnjega dne!

— Bolna je, rekla je Dumjaša.

Sedaj se je jela Aksjutka tako smejati, da je zopet morala skriti glavo v posteljne blazinice, iz katerih je ni mogla vzdigniti celo uro, četudi sta jej pretili Dumjaša in njena teta, pa se ne neha krohotati, kakor bi se bilo nekaj utrgalo v njenih rožnatih prsih in rdečih licih. Smešno se jej je zdelo, da so se vse prestrašile, in zopet je skrila glavo in krčevito suvala s čevljem in skakala z vsem telesom.

Dutlov je prenehal govoriti, jo pogledal čudeč se, kakor bi hotel uganiti, kaj je ž njo; a ko ni mogel uganiti, kaj je, obrnil se je proč in zopet spregovoril.

— Jako važna stvar je, rekel je — samo povejte, da je kmet prinesel pismo z denarjem.

— Kakšen denar?

Dumjaša je prečitala naslov in vprašala Dutlova, kako in kje je našel denar, katerega bi bil moral Polikuška prinesiti iz mesta. Ko je vse natanko izvedela in v vežo pahnila Aksjutko, katera se ni prenehala krohotati, je šla Dumjaša

h gospej, a na začudenje Dutlova ga gospa ni hotela vsprejeti in ni ničesar naročila Dumjaši.

— Ničesar ne vem in ničesar nočem vedeti, kakšen kmet in kakšen denar. Nikogar nočem in ne morem videti. Pusti naj me na miru!

— Kaj naj storim? rekel je Dutlov, preobračevaje kuvert, denar ni majhen. Ni li zapisano, da je nanjo? vprašal je Dumjašo, katera je zopet prečitala naslov.

Dutlov, kakor bi verjeti ne mogel, se je nadejal, da denar morda ni gospejin, da so mu napak prečitali naslov. Pa Dumjaša mu je še jedenkrat potrdila. Vzdihsnil je, dal v žep kuvert in pripravljaj se, da gre.

— Dal ga bodem policijskemu uradniku, rekel je.

— Počakaj, hočem še jedenkrat poskusiti, rekla je Dumjaša, ki je pazno gledala, kako mu je kuvert zginil v žepu. — Daj semkaj pismo.

Dutlov ga je zopet izvlekel, pa ga ni precej dal v stegneno Dumjašino roko.

Pojdimo dalje do zajca. Iz obravnave deželne zbornice je znano, da so se vse važnejše določbe lovske postave, zlasti, ki se tičejo lovnih živali in povračila škode, sklenile soglasno; torej ni res, da bi bili takoimenovani „katoliški“ poslanci kaj drugega ali boljšega nasvetovali, pač pa je sklenjena postava kmetovalcem ugodna, kolikor le mogoče, ako se hoče, da ima lovska pravica, ki je itak last zemljiških posestnikov, oziroma občin, še kaj vrednosti.

Poglejmo gledališče, ki so ga tudi baje zakrivali liberalci. Res je precej stalo novo gledališče, ali skleneno je bilo od deželne zbornice soglasno, in stroški so se pokrili ne iz kmetijskih žuljev, ampak iz lastnega gledališkega imetja ter iz pomočkov kranjske hranilnice in ljubljanskega mesta. Kar je dežela dala, je le posodila in se ji obrestuje in po obrokih vračuje. Gledališče pa ni samo zabavišče, je tudi izobraževališče in ni ga na svetu kulturnega naroda brez dramatike in brez gledališča. Samo naše glavno mesto Ljubljana, ki plačuje jedno tretjino vseh deželnih naklad, naj bi bila brez njega?

Bolnišnica v Ljubljani, hujskajo nadalje, stane strahovitega denarja, kar so baje zopet krivi liberalci. Res stane ona več, kakor se je od začetka proračunalo. Ali načrte, po katerih se je zidala, so odobrili tudi takoimenovani „katoliški“ poslanci, ki bi morali, ko bi bilo res treba, ravno tako odgovarjati. Pomisliti je pa, da ta bolnišnica ni samo za Ljubljano — saj Ljubljancje, kakor tudi drugi, če le morejo, zdravijo svoje bolnike najraje doma — ampak za celo deželo in vsak se lahko prepriča, kdor hoče, da pride vanjo največ kmetijskih ljudij in tako je ona v prvi vrsti kmetu v korist.

Pri legalizaciji ti resnicoljubi zopet modro zamolčé, da se je odprava za malostne reči do 100 gld. vrednosti za to odklonila, ker na Kranjskem, ki je uboga dežela, ta vrednost ni malostna, kjer tretjina vseh pravnih pravil ne presega te vrednosti; da pa kranjski notarji pisma do te vrednosti, katera si vsak lahko sam naredi, če zna, legalizujejo zastoj; da torej zaradi stroškov ni nobene potrebe odpravljati legalizacijo, kar bi le širom odprlo

vrata zakotnim pisarjem v največjo škodo ravno kmetiskemu ljudstvu.

In slednjič deželno gospodarstvo. Je li to bilo res slabo? Ni treba na drobno naštevati, kaj je vse storil deželni zbor za povzdigo deželne blagostanje, za železnice, ceste, mostove, za uravnavo vodá, za vodovode in vodnjake, za šolstvo in zdravstvo, za kmetijstvo in obrtništvo. Spomnimo se le, koliko je storil za znižanje zemljiškega davka, za katero se je potezal zlasti od leta 1865. neprestano, dokler da se je posrečilo, znižati ga od prejšnjih devetstotisoč na šeststotisoč na leto, t. j. za jedno celo tretjino, ali tritotisoč goldinarjev na leto, tako da se v petnajstih letih, za katere velja ta odmera, prihrani našim davkoplačevalcem štiri in pol milijona. Nadalje so ti presneti liberalci tako slabo gospodarili, da so od leta 1888. naprej deželno naklado na neposredne davke od 47 na 38 odstotkov znižali. Je li to gospodarstvo slabo? Ali ni mar vzgledno, tako da nima boljšega nobena avstrijska dežela?

O vsem tem se je lahko poučiti iz zapisnikov deželne zbornice; ali tega nočejo, ker jim ni do resnice.

In sedaj, kaj pravite k agitaciji? Kakovi se nam zdé ljudje, kateri samo, da bi vjeli nekoliko deželnih mandatov, tako grdo obrekujejo svojega bližnjega! Česa se imajo nadejati volilci, česa dežela naša od ljudij, katerim je tako malo za resnico in pravico? In česa šele vera? Mar so res ti ljudje sol zemlje? Tisti, od katerih se ima v naši deželi poživiti katoliška vera?

Res skoro neverjetno je, da morejo duhovniki s takimi lažmi za volitve delati. In sedaj, ko vemo, da je sam škof na čelu volilne agitacije, moramo obžalovati, da se mora to ravnanje pisati tudi na njegov račun, in če kdo misli, da se na ta način brani škofova in njegove duhovščine veljava, katero on vedno povdarja, ta se jako, jako moti! Taka pot ne vodi do veljave, ampak tja, kamor so prišli na Francoskem, Laškem, Nemškem, Ogerskem in drugod. Zato naj gledajo, da se ne bodo prepozno kesali!

— Povejte, kaj je našel na potu Dutlov Semen?

— Da, daj sem.

— Mislil sem, da je samo pismo, a vojak je prečital, da so denarji v njem.

— Da, daj no.

— Še domov nisem šel zaradi tega, rekel je zopet Dutlov, ne da bi se ločil od dragocenega kuverta — tako sporočite.

Dumjaša je vzela pismo in zopet šla h gospej.

— Oh, moj Bog, Dumjaša, rekla je gospa z očitačim glasom. Ko se spomnim tega malega dečka . . .

— Kmet ne vé, komu naj oddá pismo, gospa, rekla je Dumjaša.

Gospa je razpečatila kuvert, stresla se, ko je zagledala denar in se zamislila.

— Strašen denar, koliko hudega stori! rekla je.

Dutlov je prinesel, gospa. Mu li rečete, da gre, ali pojedete k njemu? So li vsi denarji? vprašala je Dumjaša.

— Nočem tega denarja. Strašen denar je to! Rec mu, naj ga vzame s seboj, ako hoče, rekla je nakrat gospa, iskajoč Dumjašine roke. — Da, da, da, ponovila je gospa čudeči se Dumjaši, naj ga le vzame s seboj in stori ž njim, kar hoče.

— Poldrugi tisoč goldinarjev je, opomnila je Dumjaša in se nasmejala kakor otrok.

— Naj le vse vzame, ponovila je nepotrpežljivo gospa. — Mari me ne razumeš? Ta denar je nesrečen, nikoli mi ne govori o njem. Kmet naj ga vzame s seboj, ker ga je našel. Pojdi, pojdi! Dumjaša je šla v sobo za dekle.

— Je li vse? vprašal je Dutlov.

— Sam preštej, rekla je Dumjaša, tebi je ukazano dati.

Dutlov je dal kapo pod pazduho, nagnil se in jel šteti.

— Ni li tukaj nobene mize za štetje? Dutlov je

Politični pregled.

Lueger — nepotrjen. V avstrijski notranji politiki vzbujajo najbolj pozornost to, da cesar ni potrdil izvolitve dr. Luegerja za dunajskega župana. Dr. Lueger je mislil, da je potrđitev tako gotova, da je po izvolitvi izživajoče naglašal, da je Dunaj nemško mesto in da bode delal na to, da bodo na Dunaji se nastavljali sami učitelji nemškega rodu. Ministerski predsednik je pa bil drugih mislij, da je namreč Dunaj avstrijsko mesto in da na Dunaju morajo dostopne biti, službe vsakemu, ki ima potrebne sposobnosti, in dr. Luegerja ni cesarju predložil v potrjenje. To je vzbudilo veliko razburjenost v krščansko-socijalnih, nemško-narodnih in tudi po nekaterih konservativnih krogih. V državnem zboru je bila zaradi tega burna debata. Dr. Pattai je predlagal, da naj vlada takoj pojasni vzrok nepotrđitve dr. Luegerja. Vladi so razni govorniki očitali, da se je dala vplivati od Ogerske in pa zjedinjene levice. Grof Badeni je zavračal taka sumničenja. Vladi so se očitale cele laži, češ, da je dolenjeavstrijski namestnik se izjavil, da bi vlada potrdila dr. Luegerja za župana, ako bi odložil mandat. Badeni je pa to oporekal, temveč ga je namestnik le vprašal, misli li ostati še poslanec, in izrazil svoje mnenje, da bi to ne bilo več umestno, ko bi dobil potrjenje. Konservativci so pa v tej zadevi igrali jako dvomno ulogo. Njih zastopnik v ministerstvu, grof Ledebur, je glasoval proti potrditvi Luegerjevi in to gotovo v sporazumljenju s svojimi somišljeniki, dr. Ebenhoch in nekateri tovariši so se poganjali za potrjenje. Tudi v zbornici se je pokazalo, da mej njimi ni jedinstva. Češki veleposestniki so glasovali proti nujnosti Pattaijevega predloga, z njimi sta glasovala tudi slovenska konservativca Klun in Robič. Na Dunaju je torej isti Klun glasoval proti krščanskim socijalistom, ki se na Kranjskem pajdaši sedaj pri volitvah s krščanskimi socijalisti. Naša katoliška stranka namreč pod krinko krščanskega socijalizma išče glasove. Čitatelji vidijo, kako malo resen mož je vodja naše ka-

toliške stranke. Na Dunaju se dá voditi od grofa Hohenwarta, v Ljubljani ga pa strahujejo šenklaški kapelanje. Volilci ribniškega okraja naj pa premislijo, če bi bilo zanje častno, da bi jih v deželnem zboru zastopal tak šviga švaga. Drugi slovenski poslanci se pa glasovanja niso udeležili. Za dr. Luegerja se niso hoteli potegovati, ker je nasprotoval celjski gimnaziji in na Dunaju razen Nemcev noče nobenemu priznati kake pravice, proti Pattaijevemu predlogu pa niso hoteli, ker niso morali vladi kazati zaupanja, in pa veselja narediti zjedinjeni levici. Mestni zbor je pa dr. Luegerja vnovič volil in ga je vlada vsled tega razpustila.

Madjari so močno razdraženi, ker je vojaška uprava določila, da se morajo častniki tudi cerkveno poročiti, civilni zakon ne zadošča. Zaradi tega je opozicija v zbornici bila napravila grozen hrup minulo soboto. Vladna stranka pač čuti, da je to udarec za njeno politiko, a ne upa se pa vendar upirati. Zato je pa deželno-brambeni minister odgovoril na dotično interpelacijo, da vlada nima povoda se temu upirati. Pravosodni minister, ki tedaj ni bil v zbornici, je pa pozneje baš na dotično interpelacijo odgovoril malo drugače. To je napravilo nasprotje mej ministri in se govori, da pravosodni minister odstopi.

Bolgarski prestolonaslednik Boris prestopi dne 20. januarja v pravoslavno vero, ker to želi narod. Boter mu bode menda srbski kralj. Knez se je nekaj časa obotavljal dati za to dovoljenje, a naposled je pa odjenjal, ko je spoznal, da se drugače ne obdrži dolgo na bolgarskem prestolu.

Novo francosko ministerstvo. Zaradi sleparij pri južni francoski železnici je odstopilo francosko ministerstvo in vlado je prevzel radikalec Bourgeois. Nova vlada je delavcem prijazna in v njej je nekaj jako poštenih mož. Kapitalistom ne ugaja in bodo že gledali, da jo kmalu odstranijo. Posebno bogatinom ne ugaja, ker

razumel, da gospa v neumnosti ne zna šteti in je to njemu naročila.

— Doma seštej! Tvoj denar je! rekla je Dumjaša jezno. — Nočem, rekla je, daj tistemu, ki ga je prinesel.

Dutlov je uprl oči v Dumjašo ne stegnivši se.

Dumjašina teta je plesnila z rokama. — Mati nebeška! Kako srečo mu je Bog dal!

Druga hišinja ni mogla verjeti.

— Kaj se šalite, Avdotja Nikolajevna.

— Kaj se bodem šalila! Ukazala je dati denar kmetu . . . Poberi denar in pojdi, rekla je Dumjaša, ne skrivajoč nevolje. Komu je odmenjena nesreča, komu pa sreča.

— Je li šala, poldrugi tisoč rubljev, rekla je teta.

— Še več, rekla je Dumjaša. — Svečo kupiš za deset knpejk sv. Miklavžu, rekla je Dumjaša smešljivo, mari ne razumeš? Ko bi bil kak revež dobil! Ta pa ima že svojega denarja dovolj.

Dutlov je naposled spoznal, da ni bila šala, in jel je pobirati in devati v kuvert denar, katerega je bil razložil, da ga prešteje, a roki sta se mu tresli in vedno je še gledal na dekleta, da bi se preveril, če se ne šalijo.

— Vidiš ga, še sedaj mu ne gre v glavo, rekla je Dumjaša kazoč, da vendar preziram kmeta in denar. — Daj, ti jaz poberem!

In ona je hotela vzeti. Pa Dutlov ni dal; hitro je podrgnil denar, porinil ga globokeje v kuvert in vzel kapo.

— Si li vesel?

— Ne vem, kaj bi rekel? Prav tako je . . . Izpregovoril ni, samo mahnil je z roko, milo se mu je storilo, malo je manjkalo, da ni zaplakal in odšel je.

Zvonec je zapel v gospejini sobi.

— Kaj, si oddala?

— Da, sem.

— Kaj, je bil zelo vesel.

(Dalje prihodnjic.)

misli nova vlada preosnovati davke tako, da se nižjim stanovom ponižajo, bogatiuom pa povekšajo.

V Turčiji so pa še vedno neredi. V Armeniji je že prava vojska mej Mohamedanci in kristijani. Na tisoče kristjanov je bilo pohitih. V Carigradu so razmere jako kritične. Sultan je v največji zadregi. Zastopniki velevlasti mu prete s silo, če vlada ne napravi reda in ne dá večjih pravic kristjanom. Močna stranka zahteva, da se vpelje ustava, to je državni zbor, v katerem bodo mohamedanci in kristjani; več mohamedancev pa preti z ustajo, če se dajo kristjanom kake pravice. Državo pa tarejo velike

denarne zadrege. Turška banka je že ustavila plačila. Sultan je odstavil Kiamilovo ministerstvo, ki je bilo malo prijazno kristjanom in poklical novo, v katerem so sami mohamedanci. Novi veliki vezir Halil Rifat paša je Turk starega kova. Razen turščine še nobenega jezika ne zna. Nova vlada bi najraje kar kristjane s sveta iztrebila. Seveda evropske vlasti jej tega ne bodo pustile. Pričakovati je, da pride do velikih zmešnjav na vzhodu, katerim utegne slediti še velika evropska vojna. Po evropskih borzah je bil zaradi tega poslednji čas velik strah. Cena vrednostim papirjem je močno pala.

Dopisi.

Iz Zagorja ob Savi, 2. novembra (Katoliški delavski dom in drugo.) „Slovenec“ od dne 30. in 31. oktobra poroča na dolgo in široko o blagoslovljenju katoliškega delavskega doma v Zagorji. Izplača se sicer ne, delati toliko hrupa za stvar, ki ni vredna piškavega oreha, toda gospodje imajo dosti časa in papirja, ter si mislijo: pišimo, verjamejo nam itak ne! In tako je tudi. Mi bi o celi stvari ne črhnili besedice. Da pa cenjeni čitatelji „Rodoljuba“, ki tudi berete „Slovenca“, uvidite, koliko je na vsem resničnega, hočem vam ob kratkem poročati o tem zanimivem katoliškem domu in njegovem blagoslovljenju. Hiša, ki jo je dal zidati naš župnik in je, kakor poroča „Slovenec“, plačana do zadnje pičice, česar nihče ne dvomi, ker naš župnik ima denarja dovolj, je res čedna in le škoda, da ni katoliški dom, ampak — last župnikova. Gosp. župnik ni zidal hiše za katoliško družbo, ampak za svojega brata, ki je pri nas nadučitelj in že za pokoj zrel, kajti ko o katoliški družbi ni bilo ne duha ne sluha, iskal je že primerne prostora, kjer bi postavil hišo. No, mislil si je, čemu imeti denar v hranilnici, kjer se mi obrestuje samo po 4 odstotke; zidati hočem rajše hišo, napraviti v njej dvorano za katoliško družbo in poleg te še osem stanovanj za delavce, katera mi bodo nesla na leto 260 gld., točiti na družbeno ime, ako ne vedno vsaj ob posebnih prilikah na družega patent svoje vino, kar tudi nese, in kapital 5000 gld., (toliko neki ga stane ta hiša) se mi bode obrestoval po 5 odstotkov! Potem naj nam še kdo oporeka, da našega župnika prav ne sodimo! Obžalovati ne moremo zadosti peščice delavcev in par posestnikov, ki so še vedno kratkovidni, da ne uvidijo njegovih nakan in mu pomagajo polniti besago, v kateri je že precej, seveda — polna pa ne bo nikdar! Toliko o hiši, katero proslavlja „Slovenec“ kot katoliški dom. Kar se pa tiče blagoslovljenja, pa smo se prav sedaj prepričali o strankarstvu. Ko je namreč naš „Sokol“ želel imeti blagoslovljene podobe sv. Cirila in Metoda na svoji zastavi, takrat delale so se mu vse mogoče zapreke in premetale vse knjige v knezoškofijski palači, da bi se kaj našlo, kar bi moglo blagoslovljenje prepričati, a za blagoslovljenje župnikove hiše ni bilo ovir, ampak prišli se celo „gnadljevi“ g. prošt Klobutar in ž njim gosp. dr. Krek, (gg. Kluna, Gregoriča in drugih ni

bilo, ker videli so že Velikonočni ponedeljek letošnjega leta, da Zagorje ni Stari Trg), da prisostvujeta slavnosti. Duhovnikov je bilo, kakor poroča „Slovenec“, šest, vsekako lepo število in to temveč, ko se je pri nas že pripetilo, da ni bilo dobiti niti jednega, ki bi opravljal božjo službo ob 10. uri, ako je moral iti jeden naših gospodov v nedeljo od doma. Duhovno opravilo je bilo povsem impozantno, toda vse drugo, razven igre ali komedije, kakor naši otroci pravijo, bilo je — da se Bog usmili. Ponašati se tedaj z uspehom, ki ga niso imeli, nikakor ni umestno, še manj pa častno za nje, ker hočejo biti naš izgled. Prepuščamo jim to veselje in upamo, da jim bo to zopet dokaz, da pri nas, ko imamo že podružnico sv. Cirila in Metoda, bralno društvo in telovadno društvo „Sokol“, katoliške družbe prav nič treba ni; kajti ako je gospodom res kaj za naš dušni blagor, zahajali naj bi v naše, povsem poštene družbe, mesto, da se odtegujejo, nas zalezujejo in se poslužujejo vsega kar le mislijo, da bi utegnili komu kaj škodovati. Čuditi se jim tedaj ni treba, da jih ne moremo trpeti, in dokler bodo samozavestni, ne bomo prijatelji, če zidajo še toliko hiš, jih različno katoliško krsté in dajo blagosloviti po škofu samem! Iz tega povsem verodostojnega poročila, dragi čitatelji, lahko sami sodite, čegav je in kakšen namen ima ta „katoliški dom“, kakor tudi, da so razmere pri nas žalibog še vedno žalostne, česar pa mi nismo krivi, ampak župnik, kar smo mu že tolikokrat povedali, a se njegove slonove kože nič ne prime! Zastonj je vse, on menda je prisegel nas napadati, ali tudi mi smo prisegli, se braniti in se ne udati možu, kateremu je narodnost in delavski stan deveta briga.

Iz Žerovnice, 5. novbr. (Katoliški izgređ.) Naša katoliška stranka je prišla dne 4. t. m. na večer pred 8 uro po zmagi v Cerknici v Žerovnico na voze in peš in pred seboj je imela dve ali tri zastave njih zmage, zraven je pa še seboj prinesla bukovih polen okoli peti del sežnja. Razgrajala je po naši vasi, kakor da bi bila nora. Naši domači fantje so pa te razgrajace zapodili tako naglo, da niso imeli časa mostu iskati, ampak morali so čez vodo poskakati. Bili so pa taki pobalini, da se jih je še materino mleko pri ustnicah drži. Vodja te stranke je bil neki mož iz Grahovega. Tako se je pokazala njih zavednost, radi katere bo sedaj sodnija postopala.

Iz Vipavske Planine, 13 novembra. Te dni so se pri nas vršile volitve za deželni zbor. Dosedaj sem le iz „Rodoljubovih“ spisov vedel, kako deluje katoliška stranka, a sedaj sem sam videl. Gospod župnik je od jutra do večera bil na nogah, hodil od hiše do hiše, prosil in rotil ljudi, da je v nevarnosti vera, kako liberalci slabo gospodarijo z deželnim premoženjem. Naši možje so pa z glavo zmajevali in nikakor niso mogli prav zaupati

župnikovim besedam. Posebno je preveč hvalil katoliško stranko in delal preveliko obljub. Na dan volitve se je pa pokazalo, da je bilo zastoj vse župnikovo laskanje, ker ni mogel preslepiti narodnih mož. Zmagal je z osmimi glasovi gospod Josip Trebžan, vrl naroden mož. Gospod župnik je bil ves poparjen, ko je videl, da njegove besede pri neodvisnih faranih nič ne izdadó.

Slovenske in slovanske vesti.

(Ljubljanski škof in volitve.) Vso svojo veljavo je škof postavil za našo katoliško stranko, v kateri so razni sebičneži in sploh ljudje, katere vodi največ le želja po dobičku ali po prvakovanju. Da od tacih ljudij ni pričakovati dobrega deželnega gospodarstva, je naravno. Pomisliti je pa, da odgovornost za slabo gospodarstvo ne bode padla na stranko, temveč na tistega, ki jo spravi v zbor. Ljudstvo bode, ko se mu odpro oči, naravnost škofa delalo odgovornega. Ta pa ne bode v prid njegovi škofovski veljavi in pač se morda bo škof še kesal, da se je mešal v volilni boj. „Slovenec“ pravi, „da je škof storil svojo dolžnost, da bi le poslanci svojo, pa bo vse dobro“. To se pač glasi tako, kot bi uređniki pri „Slovencu“ sami že ne bili popolnoma prepričani, da bi poslanci njih stranke zares storili svojo dolžnost. In za take može svoj vpliv zastavlja knezoškof Missia!

(Agitacije in kapelani.) Kapelani se letos pri volitvah mej drugim sklicujejo tudi na sv. Očeta. Človek bi mislil, da se res ravnajo po besedah papeževih. Pred dvema letoma je papež v okrožnici ogerskim škofom svetoval, da naj se duhovniki ne bavijo s politiko, ker to je v škodo cerkvi. Naši kapelani pa ne slušajo papeževga sveta, temveč je jim že dolgo politika glavna, drugi njih stanovski opravki pa stranska stvar. Tako se poroča z dežele, da se v šolah celo opušča poučevanje veronauka, da se le more agitirati. Tudi francoski duhovščini je papež večkrat naročil, naj ne politikuje. Da papež naši škofiji ni tega še naročil, je pač le to povod, da ne vé kako se naša duhovščina meša v politiko in kako nedostojnih sredstev se poslužuje.

(Naši klerikalci in železnice.) „Slovenec“ je priobčil neki gospodarski program, v katerem obeta, da bode katoliška stranka skrbela tudi za grajenje železnic v deželi. Koliko je verjeti tem obljubam, je lahko posneti iz tega, da so nasprotovali o svojem času celo dolenjski železnici, ki je bila gotovo najvažnejša, kar jih je bilo treba graditi. Še te dni sta gosp. Šusteršič na Bledu in gosp. Klun v Loškem potoku očitala narodni stranki, koliko breme se je naložilo deželi s tem, da je prevzela jamstvo za dolenjsko železnico, dočim v resnici še do sedaj dežela niti krajcarja ni plačala. Če se klerikalci sklicujejo, da so bili le proti deželnemu jamstvu, to stvari nič ne spremeni, kajti brez tega jamstva bi Dolenjci gotovo ne imeli še dolgo železnice. Če je pa brez tega šlo,

zakaj pa niso g. Klun in tovariši železnice izposlovali na Dunaju. Zabavljati je lahko, a storiti kaj je težavno. Tudi Belokranjci še dolgo ne dobé železnice, če bode šlo po volji naših klerikalcev. Brez kacega deželnega doneska morda ne bode šlo, tega pa ne bodo hoteli dovoliti, da ne zmanjka denarja za katoliško gimnazijo, katoliško učiteljske in kar vse še hočejo osnovati na stroške dežele. Obetane železnice so le vaba, na katero se nadejajo vjeti volilce.

(Klerikalna skrb za kmeta.) Sedaj ob volitvah se župniki in kapelanje jako laskajo kmetu in semtertja tudi kacega kmeta za kandidata postavijo, to pa le ondu, kjer ni upanja, ga bi zmagal kak duhovnik. Skoro večina klerikalnih kandidatov za kmetske občine so duhovniki. Koliko marajo za kmeta klerikalci, to je te dni očitno povedal njih glavni dunajski list „Vaterland“. Na Tirolskem so volilci v nekem okraju dali prednost kmetu pred duhovnikom, in to le klerikalnemu kmetu. Omenjeni list se pri tej priliki jezí, da se je uveljavilo načelo: „Kmet zastopaj kmeta“, tudi proti duhovniku. Iz tega je razvidno, da klerikalci le ondi privoščijo kmetu kako mesto, kjer je zanje grozdje prekisló. Kmet je katoliški stranki le v sili dober, naj je tudi klerikalen.

(Kandidat župnik Schweiger.) Čitatelji se spominjajo, kar smo zadnjič pisali o kandidatu za Belo Kranjsko. Ta čas je pa nam došlo neko poslano od občinskega odbora v Radovici, v katerem se oporeka temu, kar je pisal „Rodoljub“. Pripoveduje se o gosp. Schweigerju, da denar posojuje za nizke obresti, pa tudi brezobrestno, in to ne le Belokranjcem, temveč tudi Hrvatom. Podaljšali so cerkev in fara je zložila v triletnih obrokih 1300 gld., potrebni denar je bil založil gospod župnik. Tudi drugače je župnik jako dobitljiv. Tudi župnikovi vinogradi so lepi. Ker nam niti na misel ne pride, kratiti časti gosp. župniku Schweigerju, zato smo omenili, kar nam poročajo radovski občinski očetje. Radi jim tudi verjamemo, da ima župnik dobro obdelane vinograde, kajti preskrbi si že izvedenih ljudij, da jih obdelajo, a iz tega še nikakor ne sledi, da je izveden v gospodarskih zadevah. Naravnost čudili smo se pa, ko smo poslano čitali, kje pač ta človekoljubni in nesebični gospod dobi denarja, da more toliko zares izrednih dobrot storiti. To je pač uganka, katere ni razrešilo trinajst podpisancev, oziroma podkrižancev.

(**Sedemdesetletnica.**) Bivši deželni predsednik na Kranjskem, gospod baron Andrej Winkler, praznoval je dne 9. novembra svoj 70. rojstni god. Iz vsega srca mu želimo mi in prebivalstvo naše kronovine: „Na mnogaja leta!“

(**Umrli**) je v Zagrebu dne 31. m. m. odličen slovenski književnik, bivši gimnazijski profesor in učitelj slovanskih jezikov na hrvatskem vseučilišču, g. dr. Fran Celestin, star šele 51 let. Celestin je bil jako zaslužen slovenski pisatelj in dobro znan ter obče čisljan po vsi slovenski domovini. Bodi blagemu možu časten spomin! — Umrli je žminjski župan Mate Petek-Kovačič, vrl rodoljub, v starosti 74 let. — Dalje je tudi umrl v starosti 57 let župan občine Kastav, Franjo Ks. Munić, odličen rodoljub. Naj v miru počivajo!

(**Dresura.**) Iz celovške okolice se piše „Miru“: Bilo je zadnje dni pred počitnicami, ko slišim iz naše šole vpitje. Bližaje se razumem: „Kuten Morgen“, kar se je gotovo štiridesetkrat ponovilo. Potem umolknejo, pa kmalu se začne: „Kuten Tak“ in ravno tolikokrat: „Kuten Abent“. Zakaj vse to? Če so celovski bismarkovci tako nervozni, da jim utegne vsaka slovenska beseda, tudi slovenski pozdrav, škodovati, svetujemo jim, naj ne hodijo na sprehod čez domači prag, ali pa prav daleč, najbolje tja v „rajh“. Tisti zrak jim bode dobro dejal. Ubogi učitelji, ki morajo opravljati tak posel! Če bi ne bilo gotovo, da so naše šole ponemčevalni stroji, vprašali bi se, so li učilnice ali mučilnice?

(**Velika pratika**) je izšla v Blaznikovi tiskarni. Ima poleg navadnega koledarskega, tudi več poučnega in zabavnega gradiva in je vsega priporočila vredna.

(**Paralelka na celjski dvojezični gimnaziji.**) V utrakvistično gimnazijo celjsko je bilo začetkom šolskega leta vsprejetih 89 učencev, v nemško pa 67. Dočim je vlada takoj dovolila otvoritev paralelke na nemški gimnaziji, neče tega dovoliti na dvojezični, dasi je v tej 22 dijakov več nego v nemški. Otvoritvi na dvojezični gim-

naziji paralelke ustavil je le dež. šolski svet štajerski, od katerega pač živa duša ne pričakuje kaj drugega.

(**Nemška lakomnost.**) Nedavno je v Št. Ilju v Slovenskih goricah umrl blag rodoljub, upokojeni vojaški uradnik Thaler, brat rojanskega župnika. Pokojnik je bil rodom iz Železnikov. V svoji oporoki je določil 30.000 gl. za dijaške kuhinje v Ljubljani, v Celju in v Mariboru. Mož je svojo oporoko spisal v nemškem jeziku. Služboval je vse svoje življenje pri vojaki, kjer je jedini službovalni in občevalni jezik nemščina, šolal pa se je v naših starih ponemčevalnicah. V šoli in pri vojaki so pač vse okoliščine pripomogle, da je pokojnik pozabil kolikor mogoče slovenski jezik, le poštenega slovenskega srca mu niso mogli iztrgati iz njegovih prsij. A ker je svojo oporoko spisal v nemškem jeziku, je to nemški lakomnosti povod, da zahteva, naj se njegovo, slovenski mladini namenjeno darilo, porabi za nemške dijaške kuhinje. Kakor gladni psi kost, so nemški listi popadli to stvar, a mislimo in upamo, da se jim njih nakana korenito izjalovi.

(**Odpoved tržaškega škofa**) Tržaško-koperski škof dr. Glavina se je odpovedal. Od jedne strani se pač potrjuje, da je škof odstopil iz ozirov na svoje slabo zdravje. Res je dr. Glavina bolehal že dolgo časa. Zatrjuje se pa tudi, da je dr. Glavina odstopil na migljaj iz Rima. Dasi je bil dr. Glavina jako mehak, neprepirljiv in popusten mož, so ga Lahoni vender hudo napadali, četudi je vedno odjenjal, kaderkoli so kaj od njega zahtevali. Mestni magistrat je tudi dr. Glavino tožil v Rimu, vlada je sicer prepovedala odposlati dotično pritožbo papežu, a magistrat se za to pritožbo ni zmenil in je pritožbo poslal privatno papežu. Če se nadalje pomisli, da je mej tržaškimi duhovniki več nespravljljivih Lahov in da je na Primorskem mnogo prelatov, ki stojé odločno na strari iredentovske klike, pa imajo tudi dobre zveze z Rimom, potem je prav verjetno, da je dobil škof dr. Glavina rečeni migljaj iz Rima. Želeti je, da bi se ta stvar korenito pojasnila.

Razne vesti.

(**Povodnji**) Vedno deževje koncem minolega meseca je Krko tako veliko napravilo, kakeršne najstarejši ljudje ne pomnijo. Od Št. Jerneja doli, oziroma Bele cerkve naprej je stopila ven in veliko škodo napravila na pohištvih ter zimskih setvah. Grad Otočce je bil v vodi, prebivalci njegovi niso mogli ven. V Kostanjevici seveda so morali s čolni vozariti od hiše do hiše in Krka je preplavila tudi kos ceste. Pa bo leto za leto Krka ob trajajočem deževju tako in še hujše delala, ker v Suhi krajini in drugod ob njenem toku hoste padajo in z njimi gineva mahovje in drugo, kar vodo pridrževa. Tako bode kakor v Savinjski dolini. Tam so zdaj Savinjo že precej regulirali. Kedaj bodo Krko, se ne more reči, ker g. Viljem Pfeifer, naš poslanec, se čuti zmiraj tako gibčnega, kakor 24 let sem, v katerih je te po Krki pomandrane okraje v deželnem in državnem zboru zastopal in v dolenskih farovžih mu še dajo toliko zmožnosti za poslanstvo, da še vé glasovati s klerikalno stranko. Kmet baje tako nima nič odločevati pri volitvi poslanca! Naj bi bil prišel g. Viljem Pfeifer te dni vsaj na Rako; videl bi bil iz jedilne

sobe v farovžu nepisno žalosten prizor: vse v vodi od Bele cerkve doli do Krške vasi; velikansko jezero in le strehe ven moleče iz tega drugače tako lepega okraja. — Dne 28. m. m. nastala je kakor v mnogih drugih krajih naše kronovine tudi v Kočevji velika poplava. Jeden del mesta je bil popolnoma poplavljen in je stala ondu voda skoraj meter visoko. Tudi pošteno in šolsko poslopje je bilo v vodi, pa tudi iz drugih kočevskih vasij se poroča, da je voda ponekod vse poplavila. Škoda je precej velika. Deželna vlada je poslala komisarja g. Puticka v Kočevje, da stvar ogleda in nasvetuje, kako v bodoče preprečiti take poplave. — Povodnji so bile tudi na Goriškem in naredile veliko škode. Soča in Idršica in njih pritoki so jako narasli in preplavili vso okolico. Voda je odnesla mnogo drv, samo v tolminski okolici več nego 200 sežnjev, je izruvala drevesa in opustoševala polja. Tudi Vipavščica je izstopila iz struge in prouzročila posebno veliko škode v tovarnah, ki so ob njenih bregovih. Iz Škocijanske jame je silno narasla Reka ter preplavila, kakor se že 20 let ni opazovalo. Voda je dosegla v Ve-

liki Dolini višino 12 metrov nad normalom, v Rudolfovi jami pa je preplavila pota, ki leže 17 metrov nad tlom in odnesla več lesovja od hudičevega mosta. Kako silen je bil naval vode, se vidi iz tega, da so po palec debeli železni naslanjalni drogi zakrivljeni, ali pa iz skalovja iztrgani. — Kolpa je ob zadnji povodnji tudi bila prestopila svoje bregove in se razlila po rodovitnem polju. Napravila je mnogo škode pri mlinih, žagah in poljskih pridelkih. Iz hiš blizu Kolpe morali so se zaradi povodnji izseliti ljudje. Na žagi v Srobotniku, ki je lastnina žida Neuberja, je voda napravila nad 100 gld. škode, voda je odtrgala tudi jez v Gustenlaru, ki je lastnina Janeza Bolfa v Delnicah. Ljudje so videli, da je voda nesla jedno leseno hišo in jednega vola. Že nad 30 let ni bilo take vode. Voda je nesla seboj deske in hlode, s koreninami ruvala drevesa. Na Brodu je odneslo kopalnico. — Sava je bila tako narasla, da je pri Zagrebu poplavila savsko cesto do kolodvora. Voda je v Zagrebu bila pridrla v mesto do vseučiliškega trga. — Pri Zagorju je bil narasel potok Medija, močno poškodoval okrajno cesto. Voda je bila izpodjedla kos hriba, da se je udril in vodo zajezil. Nekaj časa je bil vsak promet ustavljen. — Kraj Zadlog pri Črnem Vrhu nad Idrijo bil je ves pod vodo. Do nekaterih hiš ni bilo mogoče drugače, kakor s čolni. Dobro bi bilo, da bi se napravil odtok proti Beli, kar bi bilo mogoče z malimi stroški. — Tudi v radenski dolini je bila voda travnike in polja poplavila. Posebno v Boštanski vasi, Zagradcu, Mali in Veliki Račni je voda napravila mnogo škode. Treba bi bilo, da se v tej dolini iztrebijo požiravniki, da bi so voda hitreje otekala. — Velika povodenj je bila tudi v celjski okolici. Mestni park je bil popolnoma preplavljen. Voda je udrila v več kletij. — Karlovec na Hrvaškem je bil obdan od vode, kakor kak otok. Voda je že silila v mesto. Prebivalci morali so že bežati v višje kraje. V vodi je bila domobranska vojašnica in dekliška šola, na katerih je kacic 1000 gld. škode. Voda je odnašala seno, svinjake, drva, tramove, kuretino. Jeden vojak in jeden mesarski pomočnik sta utonila. Poslednji je bil šel prvemu na pomoč. Blagajnik občine Rečice, Macilovšek, se je peljal po opravkih v sosedno občino, a je zagazil v vodo in utonil.

(Uboj.) Rudarja Miha Resman in Jakob Cvikelj sta se v hiši posestnika Lobana blizu Celja strela in je pri pretepu Resman zabodel Cvikelja tako, da je ta kmalu potem umrl.

(Strela) je dne 25. m. m. v Dolenjem Logatcu udarila v neki hrast ter je ubila nekemu bajtarju kravo, ki se je pasla pod hrastom.

(Stara poročena.) Te dni sta bila poročena v Falkenbergu na Bavarskem ženina in nevesta, ki štejeta skupaj 143 let. On jih ima 75, ona pa 68.

(Nezgode.) Zadnji dan minulega meseca se je v idrijskem rudniku razletel dinamit in je bil rudar Ivan Gantar hudo in Matija Šinkovec lahko poškodovan. — V Stranski Vasi pri Dobrovi je z revolverjem obstrelil sedemletni deček svojo triletno sestrico. Starišev ni bilo doma. Deček je pod omaro iztaknil revolver in se igral z njim. — Dne 9. novembra popoludne zgrudil se v Gosposkih ulicah v Ljubljani mnogoletni pisar odvetnika dra. Mošeta, gosp. Viktor Martinc, ter je čez nekoliko minut umrl na lici mesta. Urok nagli smrti bilo je po izreku policijskega zdravnika otrpnenje srca.

(Samomori.) V Zagorju pri Pivki je 24letna, šele tri mesece omožena ženica skočila v vodnjak in utonila. Povod samomoru je nezadovoljnost v zakonskem stanu. — V Spodnjem Dravogradu je skočil dne 29. m. m. v Dravo nočni čuvaj Polak. Povod samomoru je nezadovoljnost v zakonu. — Pri Zavodnji pri Škofji Loke našli so

ustreljenega finančnega nadpaznika Udermana iz Kranja. Ne vé se, če je umorjen ali se je sam ustrelil. — V Reichenfelsu v labodski dolini na Koroškem obesil se je krojač Wolcker. — Na Karlovem trgu v Pragi se je pred kratkim ustrelil Vaclav Čížek, znan iz sodne razprave zoper češko „Omladino“. Čížek je pri preiskavi izdal svoje tovariše in razkril organizacijo „Omladine“, povedal je še več, nego je bilo res. Pomiloščen dne 5. novembra je prišel Čížek iz zapore, a ker ga — izdajalca ni hotel nihče v službo vzeti, končal si je sam življenje.

(Tatvine.) Nepoznani lopovi so dne 27. m. m. ukradli posestniku Mihaelu Primšek v Kozarjih pri Celju 300 goldinarjev v gotovini in hranilnično knjižico za 600 gld. — V Prevaljah na Koroškem so jednat- do trinajstletni fantje tamošnjemu klobučarju ukradli dne 20. oktobra 15 goldinarjev. V bližnji gostilni so denar zapravili. Napili so se ga bili tako, da so pred hišo obležali in so jih potem odpeljali v zapor.

(Aretovana sleparica.) Poštna upraviteljica Marija Mantoni, ki je do konca meseca junija službovala pri pošti v Št. Jurju ob južni železnici, je takrat poneverila 1100 gld. in zbežala. Dunajska policija jo je prijela.

(Na nevarnih tleh.) Komisija, ki je ogledala okolico pri Grahovem poleg Reke, je našla, da je vsa zemlja na okolu podplavljena od podzemskih vodâ, da je torej skrajna nevarnost, da se pogrezne vsa vas. Trgajo se veliki kosi skalovja in se kažejo povsod razpoke. Vsled tega so skoro vsi prebivalci morali zapustiti nesrečno vas.

(Eldorado za vinopivce) je letos v Kastiliji na Španskem. Vina je toliko, da ljudje ne vedó kam z njim. V mnogih krajih delé posestniki vinogradov z delavci ves pridelek, samo da jih dobé. Mnogi pa niti ne berejo grozdja in ga kar pusté, ker se stroški trgovanja ne izplačajo.

➔ Prihodnja številka „RODOLJUBA“ izide dne 7. decembra t. l.

Pozor!
Svarilo!

Varujte se,

da ne bote opeharjeni pri nakupu sladne kave. Dobičkazeljni ljudje še vedno ponarejajo Kathreinerjevo kavo, zato ne jemljite drugih ko bele izvirne zavoje z napisom

„Kathreiner“.

Kathreiner-Kneippova sladna kava je edina zdrava in okusna primes k bobovi kavi, natorni pridelek v celih zrnih; vsaka škodljiva primes je izključena.

VSI STROJI ZA POLJEDELSTVO!

po najnižjih cenah pod najvgodnejšimi pogoji pošilja pod jamstvom in na poskušnjo.

IG. HELLER, DUNAJ
 2/2 Praterstrasse Nr. 48.
 Bogato ilustrirani 102 strani obsežni opisi v slovenskem in nemškem jeziku na saktovanje takoj nastoj.
 Preproščajati se izdaje.

Loterijske srečke.

Praga, dné 13. novembra:	66, 86, 87, 35, 2.
Gradeč, dné 2. novembra:	87, 74, 79, 77, 41.
Trst, dné 9. novembra:	21, 78, 18, 62, 9.

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni, ako se naroča
po pošti.

TRADEMARK.

SCHUTZMARKE

Najboljše kakovosti, blagodejen,
oživljajoč, krepljen in zlasti sredstvo
za vzbujanje teka je

Marijaceljski likêr

1 steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld.
3 ducate steklenic 4 gld. 80 kr.

Nadalje za želodec:

Kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic
1 gld. 3 tuct. 4 gld. 80 kr.

Odvajalne ali čistilne krogljice čistijo želodec pri
zabasanji, skazenem želodci. — Skatulja 21 kr., jeden
zavoječek s 6 škatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Za prsa:

Zeliščni sok ali prsni sirop za odraslene in
otroke; raztvorja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašljih.
— Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Za trganje:

Protinski ovet (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v
križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic
2 gld. 25 kr.

Vsa ta našeta in vsa druga zdravilna sredstva se
dobivajo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo.

(14—37)

Tržne cene v Ljubljani

13. novembra t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	7 50	Špeh povojen, kgr.	66
Rež, „	7 50	Surovo maslo, „	72
Ječmen, „	6 50	Jajce, jedno „	3
Oves, „	6 80	Mleko, liter „	10
Ajda, „	7 60	Goveje meso, kgr.	64
Proso, „	7 —	Telečje „	70
Koruza, „	7 —	Svinjsko „	60
Krompir, „	2 80	Koštrunovo „	36
Leča, „	12 —	Pišanec „	45
Grah, „	12 —	Golob „	17
Fižol, „	14 —	Seno, 100 kilo „	2 40
Maslo, kgr.	— 92	Slama, „	2 40
Mast, „	— 70	Drva trda, 4 metr.	7 70
Špeh svež „	— 60	„ mehka, 4 „	5 40

Peregrin Kajzelj

Stari trg št. 13 (2—22)

priporočam slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini
svojo bogato zalogo

lestencev, oljnatih podob, zrcal,

kakor tudi vse v njegovo stroko spadajoče predmete
na pr. stekleno, porcelanasto belo in rujavoprsteno blago, raznovrstne
svetilnice viseče in stoječe,

Hermanove bliskovne svetilnice in prave krogljaste cilindre „Patent Marian“, katere imam samo jaz v zalogi za Kranjsko.

Prevezem tudi vsa steklarska dela pri stavbah ter jančim za solidno in točno postrežbo.

Kot sadomestilo za bobove kavo se priporoča Najkakovnejša, edino zdrava in ob enem
za zdravniških ženakam, otrokom in bolnikom! najcennejša primes k bobovi kavi je!

KATHREINER.

Zdravje in moč

Kathreiner

Vloč.

ČASTNI DIPLOM

1891-1894

8 ZLATIH KOLAJN

KNEIPPOVA SLADNA KAVA.

Najčistejši prirodni plod v obeh zrnih, ki se ne dajo posarajati.

Se dobi povsod: 1/2 Kile za 25 kr.

Pozor: zahtevajte in jemljite le istino kavo s imenom „Kathreiner“.